

PRZEGLĄD DOKUMENTACYJNY LEŚNICTWA

opracowany przez
Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej
Instytutu Badawczego Leśnictwa

Rok 25

Warszawa 1974

Nr 2

Układ pozycji, zgodnie z dotychczasową praktyką, według międzynarodowej leśnej klasyfikacji oksfordzkiej, której symbole cyfrowe są podane ponad tekstem każdego streszczenia.

1 CZYNNIKI ŚRODOWISKA. BIOLOGIA

- 32 114.351 IBL
Mirzoev O. G.: Razloženie kletačatki v lesnoj podstilke volosistoosokovych be-reznjakov raznogo vozrasta. **Rozkład błonnika w ściółce leśnej brzeźniaków turzycowatych różnego wieku.** Lesovedenie 1973 nr 1 s. 86—88, tab. 2, bibliogr. poz. 8. — W celu wyjaśnienia szybkości rozkładu materiałów roślinnych, tworzących ściółkę leśną, przeprowadzono odpowiednie doświadczenia w brzeźniakach podmoskiewskich. Tkani-nę bawełnianą, imitującą w doświad-czeniach błonnik podkładano pod ściół-kę w różnych miejscach drzewostanu. Rozkład błonnika energicznie przebiega w młodych brzeźniakach, wolniej w drzewostanach starszych. W okresie od jesieni do wczesnej wiosny rozkład na-stępuje 2—3-krotnie szybciej niż w le-cie. (W. F.).
- 33 156.1 IBL
Kant J.: Aufgaben und Verantwortung der Mitglieder der Jagdgesellschaften bei der Verhütung und Bekämpfung von Tierseuchen, Parasitosen und anderen besonderen Gefahren für die Tierbes-tände. **Zadania i odpowiedzialność członków kół łowieckich w profilaktyce i zwalczaniu epizoocji zwierząt, paso-żytów i innych szczególnych niebezpie-czeństw dla zwierzostanów.** Unsere Jagd 1973 t. 23 nr 3 s. 76—78, fot. 1, bi-bliogr. poz. 3. — Na podstawie zarzą-dzenia z 1971 r. członkowie kół łowiec-kich zobowiązani są do czynnego udziału w profilaktyce przeciwko chorobom zwierząt łownych. Muszą więc zwracać uwagę przed upolowaniem na zachowa-nie się i wygląd zewnętrzny zwierzyny, a po upolowaniu na ewentualne objawy chorobowe (przy patroszeniu). Podano objawy chorobowe charakterystyczne dla: wścieklizny, pryszczycy, różycy świń, brucellozy (u jeleni, sarn i zaję-cy), tularemii, myksomatozy, gruźlicy oraz wąglika. Po odstrzale chorej zwie-rzyny lub znalezieniu padłej należy na-tychmiast zawiadomić powiatowego le-karza weterynarii. (P. S.).
- 34 156.2 — — 149.6 *Capreolus capreolus* IBL
Wagenknecht E.: Kriterien für einen wirksamen Wahlabschuss beim Rehwild. **Kryteria skutecznego selekcyjnego od-strzału sarn.** Unsere Jagd 1973 t. 23 nr 3 s. 79—84, fot. 2, rys. 2, bibliogr. poz. 5. — Polemizując z artykułem Siefkego (U. J. 1971) autor przyznaje, że kryteria selekcyjne należy przesunąć na masę

parostków, a nie jak dotąd na ich formę. Dotyczy to szczególnie okresu tzw. słabego roku parostków (po ciężkiej zimie). Wbrew propozycjom Siefkego zaleca się przeprowadzanie selekcji także w klasie starszych rogaczy, gdyż niemożliwe jest przeprowadzenie selekcji wśród wszystkich młodych rogaczy w ciągu jednego sezonu. Zwracając uwagę

na ścisły związek zachodzący między mocną tuszą a parostkami rogaczy, autor konkluduje, że kryteria selekcyjne powinny się opierać w pierwszym rzędzie na tuszy, a potem dopiero na parostkach. U tych ostatnich najpierw na masie, a dopiero potem na formie. (P. S.).

35

160 — — 174.7 *Pinus*

IBL

El'kina D. M.: Sezonnye izmenenija soderżanija Cu, Zn i Co v chvoe sosny. **Zmiany sezonowe w zawartości Cu, Zn i Co w igliwiu sosny.** Lesovedenie 1973 nr 2 s. 34—38, wyk. 2, bibliogr. poz. 17. — Badano zmiany, jakie zachodzą w zawartości Cu, Zn i Co w igliwiu sosny, jedno i dwuletnim, w ciągu okresu wegetacyjnego 1969 i 1970 w uprawach sosny, powstałych z sadzenia 1963 r. Największą zawartość Cu, Zn i Co w igliwiu pierwszego roku życia

obserwowano w maju i czerwcu. W miarę wzrostu igliwia i pędów w następnym okresie wegetacyjnym, koncentracja wspomnianych elementów obniża się b. silnie. W igliwiu drugiego roku największa zawartość wspomnianych elementów przypada w kwietniu — maju, w okresie do rozpoczęcia wzrostu pędów. Zawartość Cu i Zn w okresie zimy w igliwiu roku pierwszego zmniejsza się mało, natomiast zwiększa się zawartość Co. (W. F.).

36

161.11 — — 174.7 *Populus* : 181.311

IBL

Schmidt P.: Zum Wasserverbrauch verschiedener Pappelklone. **O zużyciu wody przez różne klony topoli.** Allg. Forst-u. Jagdztg 1973 t. 144 nr 3 s. 63—64, tab. 1, wyk. 2, bibliogr. poz. 2. — Jednym z celów badań było wyszukanie klonów topoli, które przy możliwie najniższym zużyciu wody produkowałyby największą masę drewna. W spra-

wozdaniach z bieżących eksperymentów omówiono rytmikę zużycia wody w okresie wegetacyjnym i wskaźnik tego zużycia. M. in. klon „Oksford” zużywając tę samą ilość wody co klon „Robusta” wykazuje prawie dwukrotnie większy przyrost powierzchni przekroju. (W. F.).

37

161.11 : 181.311

IBL

Braun H. J.: Baum und Umwelt. **Drzewo i środowisko.** Allg. Forst-u. Jagdztg 1973 t. 144 nr 3 s. 60—62, fot. 1, rys. 2, bibliogr. poz. 4. — Przedstawiono metodę, która za pomocą specjalnych napowietrzanych naczyń (Potetometer) pozwala mierzyć zużycie wody przez rośliny drzewiaste bezpośrednio, dokładnie i ściśle. Na podstawie dwóch do-

świadczeń z topolą i świerkiem podano tymczasowe wyniki testu. Metoda umożliwia mierzenie zużycia wody w dowolnym czasie na wolnym powietrzu lub w cieplarniach, badanie roślin nieuszkodzonych, badanie pojedynczych drzew jedno- i różnowiekowych w tym samym czasie. (W. F.).

38

165.3 — — 176.1 *Populus*

IBL

Luukkanen O., Kozłowski T. T.: Gas exchange in six populus clones. **Wymiana gazowa u topoli sześciu klonów.** Sil-

vae Gen. 1972 t. 21 nr 6 s. 220—229, tab. 2, wyk. 10, bibliogr. poz. 32. — Badanie klonów topoli *P. deltoides*, *P. ni-*

gra, *P. trichocarpa* i *P. maximowiczii* oraz u mieszańca *P. maximowiczii* × *P. nigra* wykazało istnienie różnic pomiędzy klonami pod względem wydajności fotosyntezy netto i całkowitej, fotorespiracji i oddychania w ciemności, wszystko wyrażone jako wymiana CO₂ na jednostkę powierzchni liścia lub suchej wagi. Topole sekcji *Aigeros* mają

wyższy punkt kompensacji a niższą fotosyntezę netto i całkowitą niż z sekcji *Tacamahaca*. Respiracja w ciemności jest różna u poszczególnych klonów, ale różnice są mniejsze niż w fotosyntezie. Wydajność fotosyntetyczna mieszańca *P. maximowiczii* × *P. nigra* miała wartość pośrednią pomiędzy gatunkami rodzicielskimi. (W. J.).

39

165.52 — — 174.7

IBL

Pinus resinosa

Geographic variation in red pine. **Geograficzna zmienność sosny *Pinus resinosa***. Oprac.: Wright W. i in. *Silvae Gen.* 1972 t. 21 nr 6 s. 205—210, mapa, tab. 6, bibliogr. poz. 11. — *P. resinosa* z 91 naturalnych drzewostanów i 3 plantacji badano w 8 uprawach na północy Ameryki Pn. Sosna z Michigan's Lower Peninsula rosła najszybciej na wszystkich siedliskach (była przeciętnie o 8⁰/₀ wyższa od średniej dla wszystkich upraw), a z New Brunswick, Manitoba i zach.

Ontario rosła wszędzie najwolniej (była o 8⁰/₀ niższa od średniej). W Michigan naturalną barierę dla krzyżowania się tworzą „Straits of Mackinac” co może prowadzić do powstania mniej lub bardziej różniących się ras północnych i południowych. Nigdzie poza tym nie występuje taka granica i sadzonki z większości stanów rosną równie szybko. Wczesne obradzanie wystąpiło najliczniej u sosny ze stanów Indiana i Nebraska. (W. J.).

40

181.65

IBL

Fiedler F., Wenk G.: Einfluss der Temperatur und des Niederschlages auf den Holzzuwachs an Waldbäumen im jahreszeitlichen Ablauf. **Wpływ temperatury i opadów na przyrost drzew leśnych w cyklu rocznym**. *Soz. Forstw.* 1973 t. 23 nr 2 s. 52—53, tab. 4, wyk. 1. — Na glebach gliniastych o rozpoczęciu wzrostu decydują temperatury marca i kwietnia, kiedy opady mają mniejsze znaczenie, ponieważ gleba zawiera jeszcze dużo

wilgoci. Wzrost w maju jest również uwarunkowany temperaturą. Przy b. wysokiej temperaturze, na miesiąc ten może przypadać kulminacja przyrostu w roku suchym. Czerwiec jest miesiącem przejściowym, a w lipcu i sierpniu — miesiącach wystarczająco ciepłych — o przyroście decyduje suma opadów. W końcu sierpnia lub we wrześniu następuje zakończenie przyrostu. (W. B.).

2 HODOWLA LASU

41

237.4 : 651.79

IBL

Ekonomičeskaja effektivnost' primenenijsa udobrenij w leśnych nasażdenijach. **Ekonomiczna efektywność stosowania nawozów sztucznych w drzewostanach leśnych**. Oprac.: Rumjancev G. T. i in. *Lesn. Choz.* 1972 t. 25 nr 11 s. 6—9, tab. 2. — Na północno-zachodnich tere-

nach leśnych ZSRR przeprowadzono próby nawożenia drzewostanów sosnowych i świerkowych, rębnych i blisko rębnych, na glebach III i IV klasy bonitacji o zapasie 150—200 m³/ha. Wprowadzono do gleby mieszanek związków N, P, K oraz Ca w ilości 1,5—2,0 t/ha.

Wartość uzyskiwanego dodatkowego przyrostu drewna nie zawsze przyczyniała się do zwiększenia efektu ekonomicznego. W lasach typu wilgotnego boru czernicowego przyrost dodatkowy drewna na pniu za okres 5 lat wynosił ok. 10 m³/ha, a efektywność ekonomicz-

na nawożenia wynosiła średnio 20 rb/ha, czyli mniej niż w borze czernicowym świeżym. Większe efekty uzyskiwano przez nawożenie N, P, K drzewostanów rębnych i dojrzewających na 10 do 15 lat przed wyrębem. (W. K.).

42

22 : 307

IBL

Clauser F.: Waldbautechnik und Erhaltung der Natur aus eropäischer Sicht. **Technika hodowli lasu a zachowanie przyrody z europejskiego punktu widzenia.** Allg. Forstz. 1973 t. 28 nr 12 s. 231—232, bibliogr. poz. 10. — Współczesny postęp mechanizacji w leśnictwie powoduje daleko idące zmiany w technice hodowli lasu, upodabniające gospodarke leśną do rolnej. **Tendencje**

te mają uzasadnienie ekonomiczne, gdyż obniżają koszty i rozwiązują sprawę braku siły roboczej. Racjonalizację zabiegów hodowlanych należy jednak sprowadzić do rozsądnych granic poddyktowanych dążeniem do zachowania przyrodniczych wartości lasu. Główny nacisk kładzie się na eliminację chemizacji środowiska leśnego. (W. B.).

43

221.04

IBL

Stoljarov D. P., Domračev G. P., Kuznecova V. G.: Vosstanovlenie zapasa posle vyboročnych rubok različnoj intensivnosti. **Odnovienie zapasu drzewnego po cięciach przerębowych różnej intensywności.** Lesn. Choz. 1973 t. 26 nr 1 s. 26—30, tab. 4. — W okręgu leningradzkim zastosowano w drzewostanach świerkowych cięcia pielęgnacyjne, przy których usuwano w sumie od 40—50% do 60—65% miąższości. W celu zbadania dynamiki przyrostu drzew w nowo powstałych warunkach założono powierzchnie próbne. Stwierdzono, iż po

40 latach od wykonania cięć zapas wzrasta osiągając ok. 82% dawnej miąższości z czego ok. 46% przypada na pojawiający się podrost. Natomiast po wyrębie ok. 60% masy zapas drzewostanu nie osiąga dawnej wielkości. Badania wykazały, że przy zabiegach pielęgnacyjnych można uzyskiwać znaczne przyrosty. Wskazuje to na możliwość stosowania w danych warunkach leśnych gospodarki przerębowej z użytkowaniem w odstępach 25—30-letnich. (W. K.).

44

228.82 — — 176.1 *Quercus*

IBL

Ripken H.: Zum Anbau und Kulturverfahren der Eiche auf wertholztauglichen Standorten Nordniedersachsens. **O hodowli i metodach uprawy dębu na siedliskach odpowiednich do produkcji cennych sortymentów w Dolnej Saksonii.** Forst-u. Holzw. 1973 t. 28 nr 5 s. 80—92, fot. 10, tab. 1. bibliogr. poz. 12. — Zgodnie z planowaniem hodowlanym zarządu lasów w Dolnej Saksonii (NRF), uprawa dębu, głównie bezszypułkowego, zostanie zlokalizowana na siedliskach

odpowiednich do produkcji cennych sortymentów na głębokich glebach piaszczysto-gliniastych. Preferuje się siew wiosenny poprzedzony intensywną uprawą gleby jako najmniej chłonny oraz rokujący dobre wyniki. Zwraca się szczególną uwagę na pochodzenie nasion z drzewostanów produkujących drewno okleinowe, pielęgnację młodników, nawożenie i ochronę. Sadzenie następuje dwulatkami o wysokości 50—80 cm. (W. B.).

Gurskij V. V.: K ulučšeniju rajonirovanija perebrosok semjan sosny, listvennicy i duba v Ukrainskoj SSR. **Przyczynek do polepszenia rejonizacji przenoszenia nasion sosny, modrzewia i dębu w Ukrainńskiej SRR.** Lesovedenie 1973 nr 1 s. 14—23, bibliogr. poz. 37. — Na podstawie badania upraw sosny różnej proveniencji (z terytorium ZSRR) założonych w Krasno-Trostianeckiej stacji doświadczalnej (obw. sumski) sprecyzowano zasady przenoszenia nasion sosny zwyczajnej, krymskiej i austriackiej,

modrzewia (jego gatunków i ekotypów) oraz dębu szypułkowego i bezszypułkowego. Dla lewobrzeżnego lasostępu i Polesia Ukrainńskiego odpowiednie są nasiona sosny zwyczajnej miejscowej oraz z Polesia, Białorusi, obwodów centralnych i średniego Powołża. Sosna krymska cierpi od mrozów i w obw. sumskim ginie. Sosna austriacka jest odporna na mrozy. Wskazano również odpowiednie klimatypy modrzewia oraz edafotypy dębu. (W. F.).

46

232.12 — — 174.7 *Larix*

IBL

Pintarić K.: Stammqualität von Lärchen verschiedener Herkunft. **Jakość strzał modrzewi różnego pochodzenia.** Allg. Forst-u. Jagdztg 1973 t. 144 nr 3 s. 65—68, wyk. 3, bibliogr. poz. 9. — Na powierzchni założonej w ramach 2 międzynarodowego doświadczenia proveniencyjnego z modrzewiem, oceniono jakość strzał drzewek. Udział strzał prostych u modrzewia różnego pochodzenia wynosi od 50 do 83%. Modrzew alpejski wykazuje duży udział drzewek o pro-

stych strzałach. Największy odsetek prostych drzewek stwierdzono u modrzewia z Wienerwaldu a najmniejszy u modrzewia z Tyrolu, który jednak był najlepszy pod względem przyrostu na wysokość. Modrzew sudecki i tatrzański oraz modrzew japoński wykazał mały odsetek strzał prostych. Za najlepszy do celów hodowlanych uznano modrzew sudecki (prow. 50) i z Wienerwaldu (prow. 9a). (W. F.).

47

232.12 — — 174.7 *Larix*

IBL

Timofeev V. P.: Vlijanie geografičeskogo proischoždenija semjan listvennicy na ee rost v smešenii s sosnoj. **Wpływ proveniencji nasion modrzewia na jego wzrost w zmieszaniu z sosną.** Lesovedenie 1973 nr 2 s. 39—50, fot. 2, tab. 3, wyk. 1, bibliogr. poz. 10. — Na podstawie długoletnich doświadczeń w leśnictwie Bronnickim (obw. moskiewski) wykazano, że modrzew Sukaczewa i syberyjski, wyhodowany z nasion ze zbliżonej sze-

rokości geograficznej i wysokości n.p.m., wysadzony w zmieszaniu z sosną miejscowego pochodzenia wypiera sosnę, natomiast wyhodowany z nasion odległych pod względem szerokości geograficznej i z innej wysokości n.p.m. — jest wypierany przez sosnę. Odchyłki miejsca pochodzenia nasion od miejsca zakładania upraw nie powinny przekraczać 3—4° szer. geogr. i 300—400 m wys. n.p.m. (W. F.).

48

232.311.2 : 242

IBL

Vorončichin L. I., Gorev G. I.: Kak izreživat' sosnu na postojannyh lesesemennyh učastkach. **Sposoby przerzedzania sosny na stałych powierzchniach nasiennych.** Lesn. Choz. 1973 t. 26 nr 1 s. 39—40, tab. 2. — W okręgu kirowskim na 30 stałych powierzchniach próbnych

przeprowadzono badania nad wpływem intensywności przerzedzenia drzewostanu na rozwój koron; u 10—20-letnich drzew stwierdzono zależność średnicy koron od wieku i stopnia zagęszczenia (3500 do 4000 sztuk na ha). Wykazano również zależność urodzaju szyszek od

liczby drzew na 1 ha (po redukcji zagęszczenia urodzaj szyszek zwiększył się ok. 3-krotnie). Zalecano przeprowadzanie trzebieży co 2 lub 3 lata. Umiarko-

wane przerzedzanie, zwłaszcza w początkowym stadium rozwoju drzewostanu, zwiększa jego odporność, m. in. na szkody od owadów. (W. K.).

49

232.328 — — 174.7 *Picea* : 237.4

IBL

Kleinschmit J.: Untersuchung über die Einfluss der Düngung der Ausgangspflanzen auf die Wurzelbildung bei Fichtenstecklingen. **Badania nad wpływem nawożenia sadzonek macierzystych na ukorzenie się zrzewów świerka.** Allg. Forst-u. Jagdztg 1973 t. 144 nr 3 s. 55—60, tab. 3, wyk. 4, bibliogr. poz. 14. — Sadzonki świerka pięciu klonów potraktowano nawożeniem pełnym (12 — 12 — 17/2 NPK mg) o 5 stopniach intensywności w celu wyjaś-

nienia oddziaływania nawożenia na ukorzenie się zrzewów. Najlepiej ukorzeniały się zrzewy, które pochodziły z klonów dobrze ale nie za silnie nawożonych. Optymalna dawka nawożenia wynosiła 2×20 g NPK na jedną sadzonkę. Ponieważ różnice w ukorzeniu się zależnie od dawki nawożenia wynosiły ponad 20% — przeto zagadnienie wymaga dalszych badań, aby praktyka otrzymała ściśle wskazania co do dawek nawożenia. (W. F.).

50

232.43 — — 174.7 *Pinus*

IBL

Bondarenko N. Ja, Eterevszkaja L. V.: O razmeščenii sosny v kulturach. **O rozmieszczeniu sosny w uprawach.** Lesn. Choz. 1972 t. 25, nr 11 s. 33—34, tab. 1. W związku z zalesianiem terenów nad rz. Wołgą (ZSRR) założono glebochronne uprawy sosnowe stosując więźby od $1,5 \times 0,7$ do $3,0 \times 0,5$ m. W 4—8-letnich uprawach stwierdzono znaczne przyrosty systemów korzeniowych, w dalszych latach długość korzeni bocznych osiągała 110—285 cm a korzenie palowe sięgały do głęb. 150—200 cm, a nawet 285

cm. Ze wzrostem odstępów między drzewkami w rzędach zwiększa się zagęszczenie korzeni w glebie o 150% szczególnie w głębszych warstwach co ma duże znaczenie na siedliskach suchych. W celu utrzymania żywotności upraw, zwłaszcza w klimacie suchym, glebę spulchnia się i nawozi związkami mineralnymi. Poszerzanie odstępów między rzędami sprzyja trwałemu utrzymywaniu korzystnych warunków wegetacji. (W. K.)

3 NAUKA O PRACY. POZYSKIWANIE DREWNA. PRACE ZRĘBOWE I TRANSPORT. INŻYNIERIA LEŚNA

51

323.2 : 302 — — 01

IBL

Fleischer M.: Ergonomische Probleme beim Einsatz von Motorsägen zum Entasten. **Problemy ergonomiczne przy okrzesywaniu drewna pilarkami łańcuchowymi.** Soz. Forstw. 1973 t. 23, nr 2, s. 47, 50. — Hałas i wibracje są najpoważniejszymi wadami pilarek spalinyowych. Powodują one uszkodzenia na-

rzędów słuchu oraz zakłóceń systemu nerwowego. Omówiono ubrania ochronne, hełmy, rękawice, oraz racjonalne metody pracy, uwzględniające przerwy i podział zajęć, eliminujący zbyt długie okresy bezpośredniego okrzesywania pilarką. (W. B.).

Höfle H. H.: Die ASTAB — eine deutsche Entastungs- und Entrindungsmaschine. **ASTAB — niemiecka maszyna do okrzesywania i korowania.** Allg. Forstz. 1973, t. 28, nr 12, s. 247—249, fot. 4, wyk. 1. — Maszyna ASTAB okrzysuje i koruje dłużyce iglaste o średnicy do 25 cm w jednym procesie roboczym. Obsługę stanowi 2 robotników, z

których jeden jest kierowcą ciągnika o mocy co najmniej 60 KM. Dłużyce przeciągane są przez agregat (zawieszony na ciągniku), składający się z 12 noży okrzysujących i 16 korujących. Wydajność wynosi do 2,8 m³/godz. przy miąższości dłużyc 0,05 m³ do 13,8 m³/godz. przy miąższości dłużyc 0,3 m³. Podano koszty. (W. B.).

4 SZKODY W LESIE. OCHRONA LASU

53

414.1

IBL

Johnson N. E.: Pesticide usage in forestry. **Stosowanie pestycydów w leśnictwie.** J. Forestry 1972, t. 70, nr 9, s. 546—548, bibliogr. poz. 12. Pestycydy powinny być stosowane jedynie wówczas, gdy istnieje pewność co do ich skuteczności w każdym wypadku zastosowania. Zwalczanie chemiczne należałoby ograniczyć tylko do lasów produkcyjnych, a wyeliminować całkowicie w terenach dzikich, pierwotnych i rekreacyjnych. Do zwalczania komarów i much stosuje się 12-krotnie więcej insektycydów, niż

do zwalczania owadów leśnych. Należy zaprzestać chemicznego zwalczania korników w drzewach obumarłych na pniu. Do zwalczania korników zastosowano ponad połowę 3464 tys. funtów insektycydów, zużytych przez służbę leśną w latach 1966—1969. Akcja ta okazała się całkowicie nieskuteczna. Należy również zrewidować praktykę opryskiwania na dużą skalę drzewostanów nieprodukcyjnych przy zwalczaniu defoliatorów. (R. D.).

54

421 : 36 + 377

IBL

Strehlke B.: Zum Einsatz von Maschinen bei der Windwurfaufarbeitung in Niedersachsen. **Maszyny do pozyskiwania drewna z wiatrolomów w Dolnej Saksonii.** Allg. Forstz. 1973, t. 28, nr 12, s. 233—238, fot. 15. — W styczniu 1973 do wyróbki drewna z wiatrolomów w Dolnej Saksonii (NRF) przeznaczono 625 ciągników (w tym 76 specjalnych ciągników leśnych), 2651 własnych i obcych robotników leśnych. Stosowano ciągniki Timberjack 207, 360, Kockum KS 831, Welte i John Deere. Bezpośrednio

po katastrofie przeprowadzono udane próby rozerwania powalonych i splątanych drzew za pomocą koparek takich jak np. Atlas 1602 i 1702, Hanomag R 70 LC, Liebherr R 921 LC, o mocy 70—80 KM i ciężarze 15—18 t. Spychacze i ładowarki są niezbędne do uprzątnięcia dróg. Do okrzesywania zastosowano szwedzkie okrzysywarkę Logma. Wąskim gardłem okazały się korowarki kołowe. Koniecznością stała się wywózka drewna długiego poza Dolną Saksonię w celu konserwacji. (W. B.).

6 URZĄDZANIE LASU. EKONOMIKA GOSPODARSTWA LEŚNEGO ADMINISTRACJA I ORGANIZACJA GOSPODARSTWA LEŚNEGO

55

614

IBL

Lucas G.: Zur Festlegung der Nutzungsrangfolge von Endnutzungsbeständen.

O kolejności użytkowania drzewostanów, osiągniętych wiek rębny. Soz.

Forstw. 1973, t. 23, nr 2, s. 55—57, tab. 4, wyk. 4, bibliogr. poz. 7. — W celu maksymalizacji przyrostu, najpierw powinny być użytkowane drzewostany rębne o najmniejszym przyroście. Ustalenie kolejności wyrębu wymaga okre-

ślenia współczynnika użytkowania (Nk), zależnie od gatunku, wieku, bonitacji, zapasu i bieżącego przyrostu. Spadek Nk świadczy o zmniejszaniu się przyrostu i uzasadnia stosowanie skróconej kolei rębu. (W. B.).

56

627.3

IBL

Volk H.: Forstliche Erholungsplanung in Baden — Württemberg bis 1980 und ihre Beziehungen zu Raumordnung, Fremdenverkehr und Agrarstruktur. **Planowanie leśne dla potrzeb rekreacji w Badenii — Wirtembergii do r. 1980 w powiązaniu z ładem przestrzennym, ruchem turystycznym i strukturą agrarną.** Allg. Forstz. 1973, t. 28, nr 13, s. 258—262, mapa, tab. 1. — Zarząd lasów Badenii — Wirtembergii (NRF) od 1962 r. przystosowuje lasy państwowe do potrzeb rekreacji, m. in. przez zakładanie

w nich urządzeń służących wypoczynkowi. W 1965 r. opracowano plan rekreacyjny dla terenów leśnych i przyleśnych na okres 1971—80. Uwzględnia on wzmoczenie atrakcyjności poszczególnych okolic przez ich wyposażanie w obiekty rekreacyjno-usługowe (hotele, gospody) i udostępnianie nowych terenów dla ruchu turystycznego. Wyróżniono krótkotrwały wypoczynek w rejonach podmiejskich oraz pobyt urlopowy, dostosowując do przyjętych założeń planowanie przestrzenne. (W. B.).

57

68(430.1)

IBL

Germann D.: Erprobung eines Funktionssystems im Forstlichen Betriebsdienst. **Przebadanie systemu funkcyjnego w administracji leśnej.** Forst- u. Holz. 1973, t. 28, nr 7, s. 129—134, tab. 3, bibliogr. poz. 15. — Administracja leśna w poszczególnych krajach NRF kształtowała się w oparciu o jednostki organizacyjne — nadleśnictwa. Przy tej organizacji wykonanie zadań następuje w czasie i miejscu ich powstawania.

Natomiast w proponowanym systemie funkcyjnym — zadania rozwiązywane są w ramach właściwych zakresów funkcji. Celem takiej organizacji jest ściśle rozgraniczenie kompetencji i eliminacja konfliktów. Stwierdzenie wyższości nowego systemu może być dokonane tylko przez badania porównawcze zmierzające do wykazania lepszej sprawności organizacyjnej. (W. B.).

8 PRODUKTY LEŚNE I ICH UŻYTKOWANIE

58

848.42

IBL

Brossmann: Die Anlage von künstlichen Teichen zur Wasserlagerung von Sturmholz. **Zakładanie sztucznych zbiorników wodnych do składowania drewna z wiatrolomów.** Allg. Forstz. 1973, t. 28, nr 14, s. 324—329, s. 3, okł., tab. 1. — Sztuczne zbiorniki wodne należy zakładać w pobliżu cieków wodnych i w naturalnych zagłębieniach terenu. Wymagają one budowy tam ziemnych, drewnianych, betonowych, metalowych lub z kamie-

nia. Przyjęto, że 1 mb tamy powinien przypadać na co najmniej 0,1 ha użytkowej powierzchni zbiornika. Nie buduje się tam wyższych niż 3,5 m. Spadek tamy od strony wewnętrznej powinien wynosić 1:1,75; wymagana głębokość stawu 2,5 m. Omówiono konstrukcje specjalne, stosowanie materiałów stabilizujących i bitumicznych oraz koszty. (W. B.).

Cliff E. P.: Timber supply and demand. **Zaopatrzenie i zapotrzebowanie na drewno.** J. Forestry 1972, t. 70, nr 9, s. 563—565, fot. 1. — W latach 1951—1971 całkowite zużycie drewna okrągłego w USA wzrosło o około $\frac{1}{3}$, czyli wzrastało przeciętnie rocznie o $1,3\%$. Prognozy demograficzne przewidują wzrost ludności o około 75 milionów ludzi do końca stulecia, czyli wzrost o około 40% . Szacuje się, że zapotrzebowanie na produkty leśne wzrośnie do 2000 r. co najmniej o 80% , tzn. o 2% rocznie, jeśli odpowiednie zasoby drewna będą dostęp-

ne, a ceny zostaną utrzymane na obecnym poziomie. Większe tempo wzrostu zapotrzebowania nastąpi prawdopodobnie w odniesieniu do papierówki, sklejk i płyt wiórowych. Porównanie przyrostu i pozyskania dowodzi, że najpoważniejsze problemy powstaną w związku z tarcicą iglastą na cele budowlane. Rozpoczęto program zalesień obejmujący rocznie niemal 900 tys. akrów. Wzrasta również import drewna z Kanady, która wykorzystuje zaledwie $\frac{1}{3}$ potencjalnego etatu. (R. D.).

AUTORZY ANALIZ

P. S. — dr inż. P. Sumiński

R. D. — doc. dr hab. inż. R. Dzieciołowski

W. B. — mgr inż. W. Brodzikowski

W. F. — mgr inż. W. Fełenczak

W. J. — dr inż. W. Józefaciukowa

W. K. — doc. dr W. Krajski

Przegląd Dokumentacyjny zawiera jedynie niewielką część analiz dokumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych. Centrum Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej (w skrócie CİNTE Warszawa, al. Niepodległości 188) przyjmuje zgłoszenia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy.

Cena jednej karty dokumentacyjnej wynosi w prenumeracie 30 groszy.

Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej Instytutu Badawczego Leśnictwa — branżowy ośrodek informacji leśnictwa — wykonują za zwrotem kosztów kserokopie i mikrofilmy publikacji, objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.